

चिंतयामासेत्युक्तां चिंतां दर्शयति ॥ अल्पशेषमिति ॥ इयं सीतादृष्टेति इदं प्रधानकार्यं निष्पन्नमिति ॥ आनुषंगिकं परबलदर्शनमवशिष्टमित्यल्पशेषत्वं ॥ इह कार्यं परबलज्ञानलक्षणे त्रीनुपायान्सामादीनतिक्रम्य चतुर्थोदंडेव साधनत्वेन दृश्यते ॥ २ ॥ तत्र युक्तिमाह ॥ नेति ॥ ऋजुषु सामफलायनशूरेषु तदाह ॥ रक्षस्त्विति ॥ बलदर्पिताभेदसाध्यान् भेदउपायः बलवंतोहि कुतोप्यनिष्टं न गणयंतीत्यर्थः ॥ ३ ॥ अस्य कार्यस्य परबलाशयपरिज्ञानरूपस्य ॥ सर्वातिशायिपराक्रमवतोमम पराजयएवनास्तीत्याशयेनाह ॥ पराक्रमादृतेइति ॥ विनिश्चयः निश्चितोपायः स्वबलप्रकाशने प्रयोजनान्तरमप्यस्तीत्याह ॥ हतेति ॥ अद्यहताः प्रवीराः श्रेष्ठाः येषां ते राक्षसाः यद्यस्मात् इह भाविनि रणे मार्दवं एकेनैवैवंपराक्रमः कृतस्तादृशैरनेकैः कथमस्माकं जयाशेति रणप्रवृत्तिराहित्यंप्राप्नुयुः ॥ अतः पराक्रमात्परबलस्य मनोभंगरूपं कार्यं सिध्यतीत्याशयः ॥ ४ ॥

अल्पशेषमिदं कार्यं दृष्टेयमसितेक्षणा ॥ त्रीनुपायानतिक्रम्यचतुर्थदृष्टेयते ॥ २ ॥ नसामरक्षस्सुगुणायकल्पतेनदानमर्थोपचितेषु युज्यते ॥ नभेदसाध्यावलदर्पिताजनाः पराक्रमस्त्वेषममेहरोचते ॥ ३ ॥ नचास्यकार्यस्य पराक्रमादृतेविनिश्चयः कश्चिदिहोपपद्यते ॥ हतप्रवीराश्वरणेतुराक्षसाः कथंचिदीयुर्यदिहाद्यमार्दवं ॥ ४ ॥ कार्यकर्मणिनिर्वृत्तेयोवद्वन्यपिसाधयेत् ॥ पूर्वकार्याविरोधेनसकार्यकर्तुमर्हति ॥ ५ ॥ नत्येकः साधकोहेतुः स्वल्पस्यापीहकर्मणः ॥ योत्यर्थबहुधावेदससमर्थोर्थसाधने ॥ ६ ॥

ननु स्वामिसंदिष्टकार्यातिरिक्तकार्यकरणे दोषः ॥ स्वामिना हि अभिगम्यतुवैदेर्हीनिलयं रावणस्य चेत्येतावदेव संदिष्टमित्याशंक्य संदिष्टकार्याविरोधेन स्वामिहितकार्यांतरसाधनं दूतस्यालंकारइत्याह ॥ कार्येति ॥ कार्यं प्रधानकार्यं निर्वृत्ते सकार्यं कर्तुमर्हति ॥ ननु संदिष्टमात्रस्य कथंचित्साधकइत्याशयः ॥ ५ ॥ उक्तमेव विवृणोति ॥ नहीति ॥ यस्तु स्वल्पस्यापिकर्मण अतिशयितयत्नेन सिद्धिहेतुर्भवति असावेकोमुख्यः साधकोहेतुर्नभवति अपितु योत्यर्थं प्रयोजनमल्पेन यत्नेन बहुधा कर्तुं वेद स एवार्थसाधने समर्थः ॥ ६ ॥